

VÝROČNÁ SPRÁVA NA ROK 2022

Mgr. Martin Kondek
predseda OZ

Základné údaje o organizácii

Názov organizácie: Centrum environmentálnej výchovy Turiec

Adresa: Severná 6, 036 01 Martin

Právna forma: Občianske združenie

Predmet činnosti: Environmentálna výchova žiakov, ochrana prírody a krajiny, zvyšovanie povedomia v oblasti environ. výchovy a ekológie

IČO: 42347769

DIČ: 2023983533

Miesto, dátum a číslo registrácie: Bratislava, 2.4.2013, VVS/1-900/90-41307

Číslo účtu: 2600535876/8330

Banka: Fio banka, a.s.

IBAN: SK 31 83 3000 00002600 535876

BIC KÓD: FIOZSKBAXXX

Naše poslanie

Občianske združenie Centrum environmentálnej výchovy Turiec založili pedagógovia, ktorí svoje učiteľské poslanie spojilo práve s environmentálnou výchovou žiakov v okrese Martin. Svoju organizáciu pomenovali podľa regiónu, ktorý je predurčený na zážitkové vyučovanie v oblasti prírodovedy, vlastivedy, biológie, geografie či regionálnej výchovy. Cieľom združenia je zavádzanie environmentálnej výchovy do výchovno-vzdelávacieho procesu na základných a stredných školách, aktivity súvisiace s ochranou prírody a krajiny, aktivity súvisiace so zvyšovaním povedomia širokej a odbornej verejnosti v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu a taktiež poskytuje poradenskú a vzdelávaciu činnosť na podporu cieľov združenia. Členovia združenia si dali tiež za úlohu podporovať podobné aktivity zamerané na rozvoj pozitívneho prístupu k prírode a krajine.

História

Ešte začiatkom 90-tych rokov pôsobila v obci Turčiansky Peter Stanica mladých prírodovedcov a Stanica mladých turistov. Deti sa tu stretávali v barokovom kaštieli pôvodných majiteľov Révaiovcov predovšetkým vo voľnom čase a prevažnú časť trávili v prírode, alebo pri športových aktivitách, nakoľko mal park pri kaštieli veľkú rozlohu. Počas celého roka bol u detí veľký záujem o aktivity a pútavý program v podobe výletov, výstupov, či hier prinášal deťom nezabudnuteľné zážitky.

Časom vznikla myšlienka, ako využiť kaštieľ a jeho areál aj počas týždňa. Práve vtedy sa zrodil základ projektu environmentálnej výchovy, ktorý sa počas skoro 30 ročného fungovania menil, prispôboval dobe, vzniknutým problémom, ako aj potrebám deťom a škôl.

Vzhľadom na majetkoprávne vysporiadania ohľadom kaštieľa v Turčianskom Petre bolo potrebné v roku 2002 meniť priestory, v ktorých sa projekt úspešne realizoval pod hlavičkou Centra voľného času. V náročných časoch podala pomocnú ruku obec Turčianske Kľačany a jej základná škola, ktorá sa stala prechodným domovom. V roku 2005 sa naskytla možnosť získať priestory bývalej základnej školy v Turčianskej Štiavničke, ktoré poskytovali vhodné podmienky na environmentálne aktivity. Priľahlý anglický park s domácimi, zahraničnými i vzácnymi drevinami, či unikátny vodný systém Teplických serpentín boli skvelým základom pre kvalitnú environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu.

Obľúbenosť projektu na školách rástla a postupne sa zapojili takmer všetky základné školy okrese Martina. Nakoľko vznikla požiadavka rozšíriť projekt aj na ďalšie

ročníky, vtedajší pracovníci vytvorili podmienky pre vznik vysunutých pracovísk postupne v Turčianskom Petre, v Turčianskom Jasene, v Turanoch a v Blatnici. Veľmi dobre systematické pôsobenie environmentálnej výchovy na žiakov od druhého po deviaty ročník však narušila zmena financovania Centier voľného času. Projekt environmentálnej výchovy sa ocitol v kritickej situácii a vzniknutý komplikovaný stav sa po rokovaniach s mestom Martin podarilo stabilizovať. Bola navrhnutá forma financovania projektu cez neziskovú organizáciu – občianske združenie, ktoré však muselo počítať s menšími finančnými možnosťami ako za pôsobenia Centra voľného času. Ostali však zachované 3 pracoviská a na základe poctivej a transparentnej spolupráce so základnými školami a poskytovateľmi dotácií, ktorými sú predovšetkým mesto Martin, mesto Vrútky, mesto Turany a obce v okrese Martin sa podarilo postupne stabilizovať situáciu v prospech detí, ktoré boli, sú a budú najdôležitejším článkom environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetly.

Hlavná činnosť občianskeho združenia

Hlavnú činnosť Centra environmentálnej výchovy Turiec tvoria stretnutia tried v priebehu vyučovania počas školského roka. Po príchode žiakov do školy sa spolu s vyučujúcim presunú na vybrané pracovisko, kde prebieha pod vedením lektorov OZ environmentálna výchova prevažne zážitkovým spôsobom vyučovania. Každé pracovisko je špecializované na iný ročník a program spolu s metódami prispôsobuje danej vekovej kategórii.

Posledné roky však priniesli do našich životov veľké zmeny, ktoré zasiahli celý svet. Ľudstvo pocítilo, že najdôležitejšie hodnoty nie sú materiálne a že je potrebné zmeniť prístup v mnohých oblastiach. Neustály stres, zhoršená kvalita životného prostredia a veľa ďalších negatívnych faktorov nám postupne znižujú hodnotu našich životov. Paradoxne práve počas krízy trávalo viac ľudí chvíle v prírode a mnohí z nás si uvedomili, o čo sme prichádzali v neustálom kolotoči povinností.

Vzhľadom k nepriaznivej situácii ohľadom COVID-19 na začiatku kalendárneho roka 2022 nemohli žiaci absolvovať zážitkové vyučovanie priamo na pracoviskách. Centrum environmentálnej výchovy Turiec preto pripravilo programy pre 2. a 3. ročník, ktoré prebiehali priamo na základných školách. Napriek neštandardnej situácii školy i deti uvítali spomínané aktivity a spätné pozitívne reakcie potvrdzujú, že boli zmysluplné. Nenásilnou a hravou formou sa snažili u detí vytáčať pozitívny vzťah k prírode a využívať tiež kritické myslenie na riešenie vybraných environmentálnych problémov. Celkovo sa ich zúčastnilo 996 žiakov.

Centrum environmentálnej výchovy Turiec pripravilo obnovenie činnosti po uvoľnení opatrení od apríla 2022. Projekt následne prebiehal na všetkých troch pracoviskách v Turčianskom Petre, Turčianskej Štiavničke a Blatnici. Bol rozdelený do dvoch častí – jarnej a jesennej. Od apríla do júna a následne od septembra do decembra absolvovali environmentálnu výchovu žiaci druhého ročníka v Turčianskom Petre, štvrtého ročníka v Turčianskej Štiavničke a piateho ročníka v Blatnici. Pripravených aktivít sa spolu zúčastnilo 1 914 žiakov.

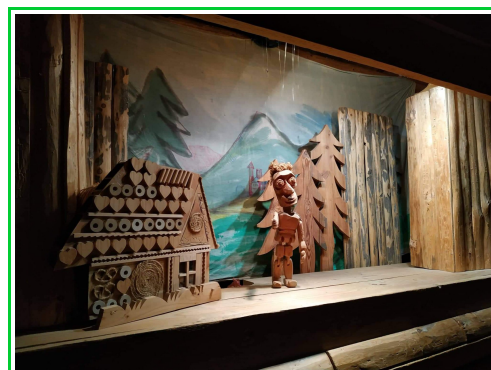
Do projektu environmentálnej výchovy sa zapojili všetky základné školy v meste Martin, Vrútky a Turany (štátne, súkromné i cirkevné) a prevažná väčšina škôl z obcí okrese Martin. Celkovo sa na projekte zúčastnilo 29 škôl, 319 tried a pracoviská navštívilo spolu 5 273 žiakov.

Pracoviská Centra environmentálnej výchovy Turiec

Turčiansky Peter

Pracovisko v Turčianskom Petre je zamerané na environmentálnu výchovu žiakov druhého ročníka základných škôl. Priestory sa nachádzajú v malebnej drevenici, v ktorej sídli Peterské bábkové divadlo. Jeho tvorcom je pán Juraj Šimon, umelecký rezbár a náš dlhoročný spolupracovník, ktorému učarovala práca s drevom. Pod jeho rukami doslova ožívajú jedinečné marionety, ktoré pútavou formou vysvetľujú žiakom, aké zvieratá žijú v lese a v našom okolí, prečo sú potrebné a prospešné, prípadne ako sa má človek správať v prírode. Okrem drevených marionet predvádza pán rezbár aj samotnú prácu s drevom. Program dopĺňujú environmentálne aktivity zamerané na lesný ekosystém v podobe potravinovej mapy, praktických ukážok fragmentov zo živočíchov, či dôležitosti rozmanitosti biodiverzity.

Turčianska Štiavnička

Pracovisko v Turčianskej Štiavničke je zamerané na environmentálnu výchovu žiakov tretieho a štvrtého ročníka základných škôl. Priestory sa nachádzajú v blízkosti unikátneho systému Teplických serpentín, ktoré vznikli už za čias grófa Révaia približne pred 150 rokmi. Je to systém navzájom prepojených jazier (pôvodne rybníkov), v ktorých nájdeme mnoho živočíchov a rastlín viazaných na vodný ekosystém. Zážitkové vyučovanie je pripravené pre žiakov nielen v exteriéri, ale aj v priestoroch Centra environmentálnej výchovy Turiec. Priamym kontaktom so živočíchmi ako je napríklad had, myš, dážďovka, pakobylka, agama alebo pavúk žiaci odstraňujú zaužívané predsudky a zároveň sa dozvedia o ich užitočnosti v rámci ekosystémov. Programy sú zamerané aj na význam vtáctva a pripravené aktivity kladú dôraz na zmenu myslenia a prístupu k vlastnej spotrebe či v oblasti ochrany krajiny. Okrem dobrovoľnej skromnosti sa deťom snažíme vysvetliť, aby sa riadili jednoduchým, no dôležitým heslom „PNS – Príroda v našom srdci“.

Blatnica

Pracovisko v Blatnici je zamerané na environmentálnu výchovu žiakov piateho a šiesteho ročníka základných škôl. Vychádza z učebných osnov environmentálnej výchovy a z učebných osnov biológie a geografie. Priestory sa nachádzajú v Dome služieb, blízko zastávky prímestskej autobusovej dopravy a požiarnej zbrojnice. Vďaka jedinečnému prostrediu Gaderskej a Blatnickej doliny majú žiaci možnosť spoznať a vidieť mnohé druhy rastlín a živočíchov, taktiež pochopiť zložité vzťahy v rámci jednotlivých ekosystémov. Programy sú zamerané na význam mŕtveho dreva v lese, na dôležitosť zachovania bohatej biodiverzity, na význam mokradí, či zachytávania vody v krajine a pod. Veľkým prínosom pre žiakov je fakt, že svoje získané informácie majú možnosť využiť priamo v teréne, priamo v praxi formou kreatívnych hier zameraných na vybranú tému. Oživením celého programu je Fiona, papagáj druhu Amazónik šupinkový, ktorá počas prestávky dokáže rozosmiať žiakov svojimi chúťkami na šnúrky od topánok, alebo sa ochotne nechá kŕmiť svojou najobľúbenejšou pochúťkou – piškótou.

Environmentálne vychádzky

Počas letných prázdnin organizovalo občianske združenie environmentálne vychádzky, ktoré sa uskutočnili v štyroch týždenných turnusoch (4.7.-8.7., 11.7.-15.7., 15.8.-19.8. a 22.8.-26.8.). Program pod názvom Živé poklady Veľkej Fatry nebol zameraný len na živočíchy či rastliny, lektori sa spolu s deťmi venovali sa prírode ako komplexnému organizmu. Okrem dôležitosti pôdy sa členovia zaoberali obehom vody, spoznali nové lokality v Turci, pozorovali najväčšiu kolóniu belorítok v našom regióne, videli zaujímavé druhy ako kunku žltobruchú, mloka karpatského, potápnika obrúbeného, cyklamén fatranský, užovku hladkú či húsenicu nášho najväčšieho motýľa okáňa hruškového. Priestor dostala aj beseda o netopieroch, lastovičkách, belorítkach, dážďovníkoch a úbytku hmyzu. Ako pripomienku si deti na tvorivej dielni vlastnoručne vyrobili eko-nákupnú tašku, ozdobenú letovými siluetami týchto chránených živočíchov. Environmentálnych vychádzok sa zúčastnilo spolu 48 detí.

4 ŽIVLY

V rámci programu Erasmus+ v spolupráci s Divadelným centrom, Centrom environmentálnej výchovy Turiec, Centrom Teatralne Sp. Z. o. o. a Unite s.r.o. vznikol projekt 4 ŽIVLY, ktorý je zameraný na vzdelávanie v oblasti environmentálnej výchovy prezentovanú netradičnou formou – neformálnym vzdelávaním prostredníctvom interaktívneho divadla (s aktívnym zapojením zúčastnených divákov – žiakov) a prostredníctvom environmentálnych aktivít realizovaných naživo, aj v online aplikácii.

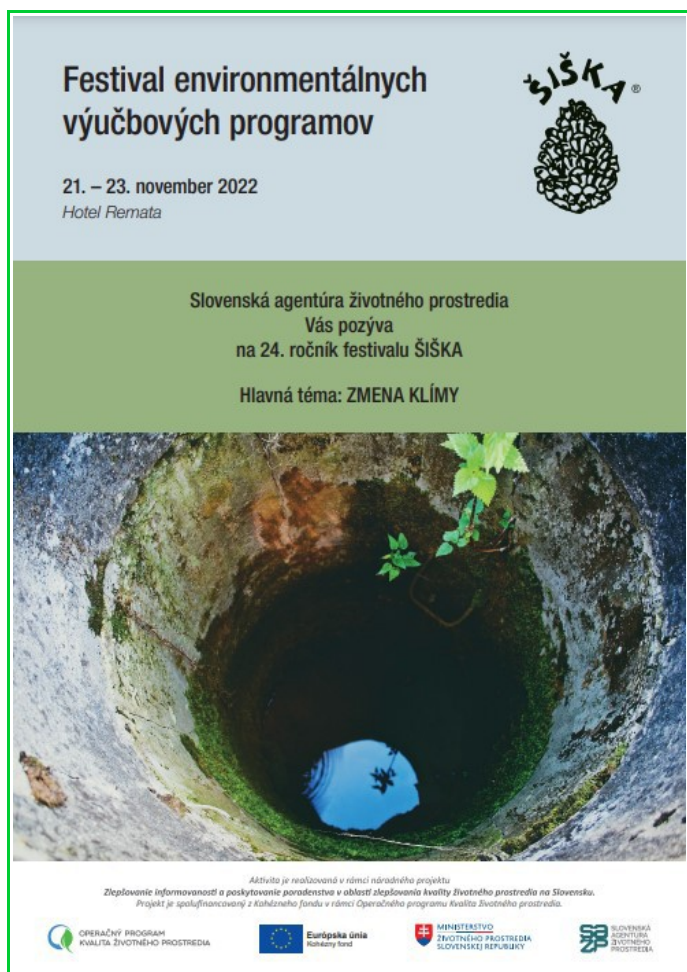
Projekt vznikol s cieľom podnecovať záujem žiakov o prírodu a životné prostredie prostredníctvom umeleckého zážitku z divadla. Autorom inscenácie je Martin Geišberg, ktorý spolu s dramaturgom Matějom Trubanom a scénografkou Elisabeth Wittgruberovou vytvorili netradičný divadelný produkt. Jeho cieľom je nielen oboznámiť žiakov s aktuálnymi environmentálnymi problémami a klimatickými zmenami, ale aj šíriť príklady pozitívnej praxe v a inšpirovať mladú generáciu k individuálnym aktivitám.

Súčasťou projektu je interaktívna divadelná inscenácia, vzdelávacia online aplikácia a metodická príručka najmä pre učiteľov prírodovedných a umelecko-výchovných predmetov ako prostriedok pri tvorbe netradičných inovatívnych foriem výučby. Komplexný umelecko-vzdelávací materiál pre výučbu environmentálnej výchovy bude voľne šíriteľný a dostupný pre všetky školy v rámci krajín EU v 4 jazykoch (SK, CZ, PL, EN).

Festival environmentálnych výučbových programov Šiška 2022

Zástupca Centra environmentálnej výchovy Turiec sa zúčastnil 24. ročníka festivalu ŠIŠKA, ktorý sa konal v turistickej oblasti Remata a jeho hlavná téma bola zmena klímy. Tradičná úvodná prednáška sa zmenila na panelovú diskusiu s názvom Krok a rok pre klímu a priniesla rôzne pohľady na problematiku a jej riešenie. Zaujímavou myšlienkou, ktorá zaznela v rámci diskusie bola tá, že informácií už máme dosť, ale kým sa nezačneme osobne angažovať, všetky čísla, fakty a poučky sú zbytočné. Druhý deň festivalu odštartoval prezentáciami účastníkov. Prebiehali celé doobedie paralelne v dvoch miestnostiach a oproti predošlým rokom vzrástol počet tzv. EIP-iek (Eko Iných Prezentácií), ktoré zapájajú kreativitu lektora a publiku doprajú osobitý zážitok. Poobede boli pre účastníkov pripravené dve exkurzie. Približne polovica sa zúčastnila aktivít na Košských mokradiach. V sprievode ornitológa Romana Slobodníka sa oboznámili s mokradným biotopom a v priamom prenose pozorovali husi bieločelé na ich migračnej ceste. Druhá polovička účastníkov absolvovala exkurziu banského skanzenu Cigeľ. Tretí deň uzavrela séria ďalších inšpiratívnych príspevkov na environmentálne témy.

Festival environmentálnych výučbových programov

21. – 23. november 2022
Hotel Remata

ŠIŠKA

Slovenská agentúra životného prostredia
Vás pozýva
na 24. ročník festivalu ŠIŠKA
Hlavná téma: ZMENA KLÍMY

Aktivita je realizovaná v rámci národného projektu Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku. Projekt je spolufinancovaný z štátneho fondu v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.

OPERAČNÝ PROGRAM KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
Európska únia Koháňsky fond
MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Certifikácia organizácií zameraných na environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu

Okrem pravidelnej činnosti sa občianske združenie Centrum environmentálnej výchovy pokračovalo v spolupráci zameranej na vytvorenie certifikačného systému pre organizácie ponúkajúce programy environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu. Systém certifikácie koordinuje Slovenskej agentúry životného prostredia, ktorá oslovila CEV Turiec za účelom spolupráce. Certifikačný systém prešiel pripomienkovaním zo strany organizácií v pracovnej skupine a postúpil na ďalšiu úroveň, kedy by mala byť v priebehu roka 2023 testovaná na vybranej organizácií. Cieľom certifikácie je podporiť organizácie v raste kvality ich služieb, kritériá stanovujú princípy a predpoklady pre realizáciu odbornej ponuky programov a fungujú ako usmernenie pre rozvoj organizácie a jej činnosti. Tie organizácie, ktoré splnia stanovené kritériá, budú môcť po spustení akreditácie získať certifikát potvrdzujúci vysokú úroveň kvality ich činnosti.

Informácie o hospodárení združenia

Majetok združenia k 31.12.2022 činí: 3 707,58 €

Závazky združenia k 31.12.2022 činia: 2 192,98 €

Prijmy a výdavky

Prijmy OZ celkom: 78 566,62 €

Výdavky OZ celkom: 77 427,86 €

Suma rozdielu príjmov a výdavkov: +1 138,76 €

Z výsledkov účtovnej uzávierky k 31.12.2022 vyplýva hospodársky výsledok zisk vo výške 1 138,76 €.

K 31.12.2022 boli v združení zamestnaní na riadny pracovný pomer 3 zamestnanci a 3 zamestnanci na dohodu o vykonaní práce/dohodu o vykonaní pracovnej činnosti.

Suma rozdielu príjmov a výdavkov z roku 2022 bola ponechaná na účely združenia stanovené v platných stanovách združenia v rámci nasledujúceho kalendárneho roka.

Prehľad príjmov pre OZ Centrum environmentálnej výchovy Turiec v roku 2022

Členské príspevky	30,00 €
2 %	762,25 €
Dotácie	76 208,37 €
Dobrovoľné príspevky	456,00 €
Ostatné	1 110,00 €

Prehľad výdajov OZ Centrum environmentálnej výchovy Turiec v roku 2022

Zásoby a materiál	7 265,70 €
Služby	19 449,06 €
Mzdy, poisťné a príspevky	48 498,26 €
Sociálny fond	178,00 €
Ostatné	2 036,84 €

Komentár

Prímy: 1) ostatné – príjmy z činnosti občianskeho združenia

Výdavky: 1) zásoby – krmivo a lieky pre zvieratá, kancelárske a hygienické potreby,
2) služby – nájom, poplatky za telefonické služby, poplatky za internetovú stránku, elektrická energia, spracovanie účtovníctva, palivo na vykurovanie objektu, služby BOZP
3) mzdy – mzdy pracovníkov CEV Turiec vrátane odvodov SP, ZP a dane zo závislej činnosti
4) sociálny fond – tvorba sociálneho fond
5) ostatné – stravné lístky, finančné príspevky na stravné, kolky, daň za psa, komunálny odpad

2 % z dane

OZ Centrum environmentálnej výchovy Turiec prijalo v roku 2022 2% zo zaplatenej dane vo výške 762,25 €. Čiastka bola použitá na krmivo pre zvieratá a veterinárne úkony, na tlač dokumentov, čistiace potreby, kanc. potreby, prevádzkové náklady a na rekonštrukciu priestorov určených na environmentálne vzdelávanie, výchovu a osvetu.

Záver

Všetky získané finančné prostriedky v roku 2022 boli využité na splnenie cieľa, pre ktorý bolo občianske združenie zriadené a zaregistrované.

Obce a mestá, ktoré nás podporili v roku 2022

ĎAKUJEME

Obec/mesto	Suma
Belá-Dulice	610,00 €
Blatnica	1 550,00 €
Bystrička	1 808,40 €
Košťany nad Turcom	350,00 €
Martin	55 000,00 €
Lipovec	180,00 €
Príbovce	500,00 €
Sklabiňa	320,00 €
Sučany	2 235,00 €
Turany	1 350,00 €
Turčianske Kľačany	400,00 €
Turčianska Štiavnička	930,00 €
Valča	700,00 €
Vrútky	1 000,00 €
Žabokreky	560,00 €

Ďakujeme firme Top privacy s.r.o. za poradenstvo a zabezpečenie ochrany osobných údajov v súlade s nariadením GDPR.

Kontaktné údaje

Názov združenia: Centrum environmentálnej výchovy Turiec

Adresa: Severná 6, 036 01 Martin

Štatutárny zástupca: Mgr. Martin Kondek (predseda OZ)

Tel: +421/ 915 967 526

Email: cevturiec@gmail.com

Web: www.cevturiec.sk